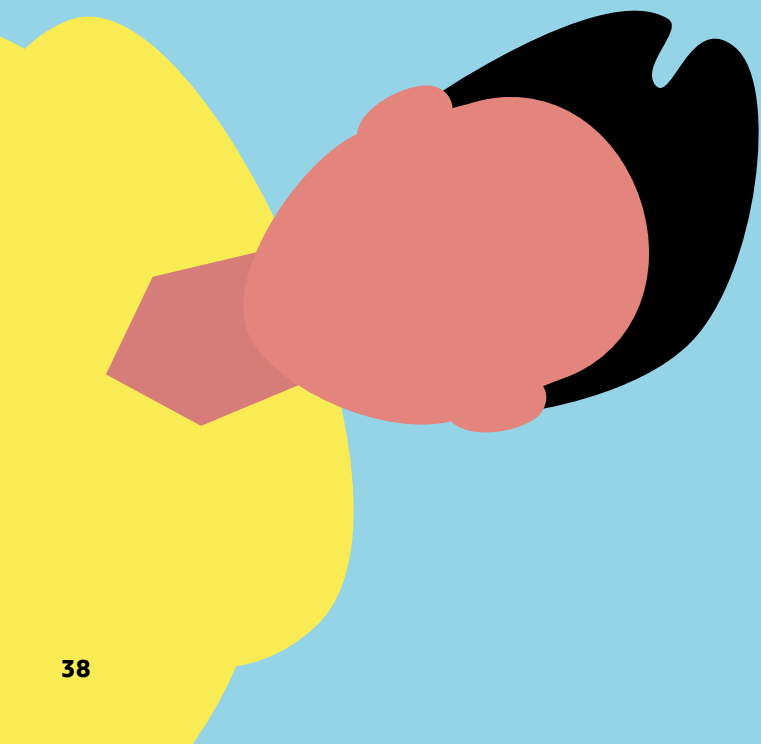
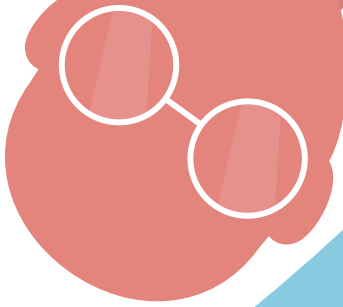

Minder gedoe, meer energie & gemotiveerde leerlingen

Op naar geweldige ouderbetrokkenheid

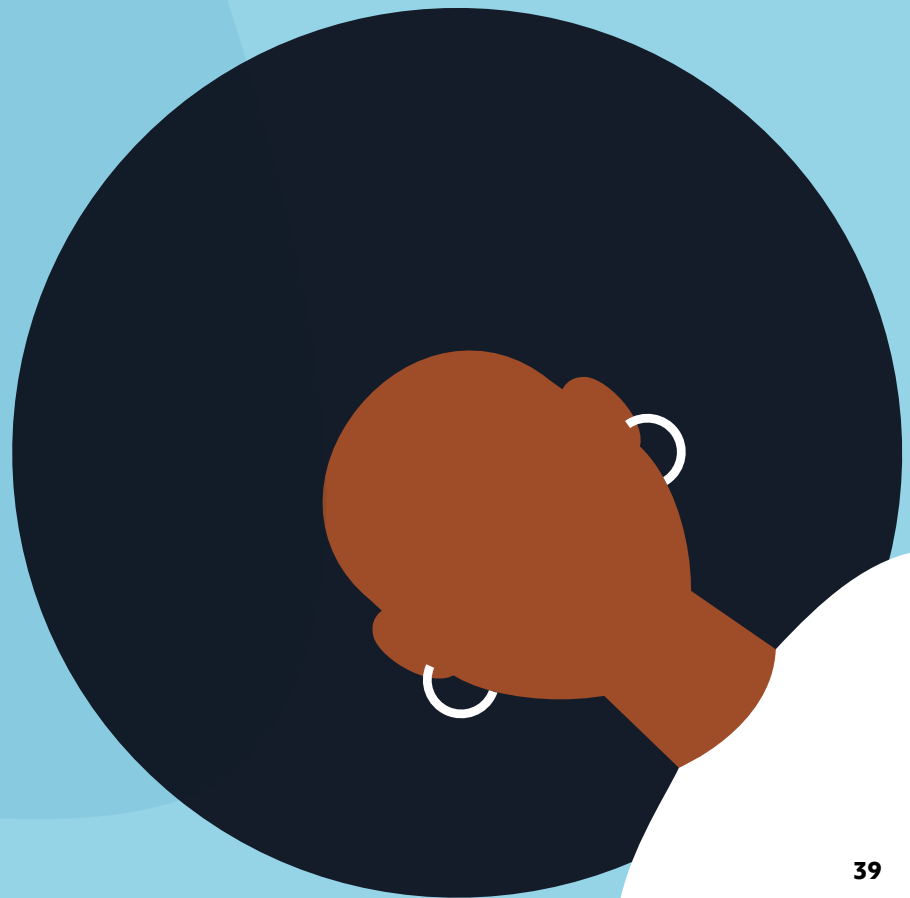

Soms onzichtbaar en toch altijd aanwezig. Ouders. Ze zijn essentieel voor de ontwikkeling van elk kind en dus ook voor hoe jouw leerling het in de klas doet. De dynamiek tussen ouders en school lijkt bij tijd en wijle te verscherpen. Hoe zorg je ervoor dat desondanks de relatie met al die vaders en moeders goed blijft?

TEKST JOSÉ LEEUWENKAMP

Laat dit duidelijk zijn, onderstrepen alle geïnterviewden, een goede ouderbetrokkenheid gaat niet om ouders die luizenpluizen, helpen bij sportdag, meegaan op schoolreisjes of een wilgenhut bouwen op het schoolplein. "Als je ouderbetrokkenheid relateert aan het vrijwilligerswerk van ouders op school, maak je een denkfout," stelt Peter de Vries, die promotieonderzoek doet naar ouderbetrokkenheid aan de Rijksuniversiteit Groningen. "Je kunt enorm betrokken zijn als ouder zónder dat je participeert."

“Zeker als er problemen zijn, is dat goede contact met ouders goud waard”

Anneke Scholten, schooldirecteur

“Ouderbetrokkenheid betekent dat er een band is gesmeed, die ervoor zorgt dat ouders de successen van hun kind op school zien en die samen kunnen vieren. Je bent als vader en moeder betrokken bij de leerprestatie en het welbevinden van je kind op school, omdat de school betrokken is bij jou als ouder. Als de ouders worden gezien en gehoord, zijn ze loyaal naar het onderwijs, de leerkracht en de directeur.”

Onlosmakelijk verbonden

“Educatie koppelen we altijd aan didactiek en onderwijs, maar educatie is onderwijs én opvoeden,” vervolgt De Vries. “Je kunt dus niet onderwijzen zonder die opvoeder bij je onderwijs te betrekken, je bent onlosmakelijk met elkaar verbonden. Dus betrek ouders, maar verwacht niet dat ze dingen doen op school.”

“Een goede band versterkt de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen,” vult Anneke Scholten aan. Zij is adjunct-directeur van de Jenapleinschool in Zwolle. “Zeker als er problemen zijn, is dat goede contact met ouders goud waard. Je verzorgt als school samen met de ouder de opvoeding van het kind. Dus als een kind slecht slaapt, niet goed eet of moeite heeft met samenspelen, is het belangrijk dat wij dat ook weten.”

Stel dat je de informatie over de ouderavond keurig aankondigt in de nieuws-

brief en vlak voor het moment suprême nog een herinnering verstuurt via de ouderapp Parro. Op de ouderavond zelf is de animo bedroevend laag.

Is dat een teken dat ouders niet betrokken zijn bij het onderwijs van hun kind? “Onzin,” zegt De Vries. “Elke ouder is maximaal betrokken bij zijn of haar kind en dus ook bij het

onderwijs. Vaak gaat het mis omdat de school iets van ouders verwacht. Ze denken bijvoorbeeld dat als je mailt, ouders wel naar school komen. Maar dat moet je omdraaien. Betrokkenheid vereist dat een school naar een ouder stapt en niet andersom. Alleen zo ontstaat een relatie.” Maar is mailen dan niet zo’n eerste stap? “Soms wel,” zegt Jos Clout, die directeur van De Zonnewijzer in Roermond is en al dertig jaar ervaring heeft als schoolleider. “Ik werkte ooit op een witte school met ouders die goed Nederlands spraken. Eén mail en de klas zat vol mondige, meedenkende vaders en moeders. Maar op de school waar ik nu werk, zitten kinderen van 52 verschillende nationaliteiten. Mailen? Niet handig. Het is zelfs de vraag of elk gezin een computer heeft. Als die mail al aankomt en wordt geopend, wordt die niet per se begrepen. En wie niet goed Nederlands praat, komt misschien niet graag naar een avond waar je mogelijk iets moet zeggen. Grote kans dat je dan als leerkracht tijdens zo’n ouderavond voor een handjevol ouders staat.”

Startgesprek of huisbezoek

Als directeur moet je dus onderzoeken wat ‘jouw ouders’ nodig hebben om een goede relatie met school te kunnen opbouwen. “Denk niet dat ouders de eerste stap naar school maken,” geeft De Vries aan. “Ouders die allebei een baan hebben, hebben daar simpelweg de tijd niet voor. Ouders die geen Nederlands spreken, voelen zich onmachtig. Daarom moet de school naar de ouder toekomen en niet andersom.” Ouderbetrokkenheid is een onderwerp waarmee veel scholen worstelen, ziet De Vries. “In basis is het simpel; investeer in die relatie. Begin elk schooljaar met een startgesprek tussen leraren en ouders. Vaak zeggen leerkrachten: ‘komt dat er ook nog bij?’ Maar het is juist zo’n goede manier om persoonlijk contact te krijgen. Die tijd betaalt zich gedurende het schooljaar dubbel en dwars terug. Als het kind ziet en voelt dat de ouders de juf of meester ook

“Investeren in een startgesprek betaalt zich dubbel en dwars uit”

Peter de Vries, expert ouderbetrokkenheid

goed vinden, zal het makkelijker en meer ontspannen leren.”

De school moet dus naar de ouders toe bewegen. En dat is precies wat ze doen op De Zonnewijzer. Om een goede relatie met ouders te smeden, zijn tot de herfstvakantie amper vergaderingen gepland, vertelt Clout. “Alle leerkrachten krijgen de tijd om bij de leerlingen op huisbezoek te gaan. Bij nieuwe gezinnen stelt de leraar zich voor en probeert de ouders te leren kennen. Wat is hun achtergrond, welk werk doen ze, wat zijn hun vragen over de school en het onderwijs?”

Geen gedoe, meer energie

“Er vinden ieder jaar twee dingen tijdens de huisbezoeken plaats.” vertelt Clout. “We worden overal gastvrij ontvangen, want ouders vinden het fijn dat we belangstelling voor ze hebben.” En het tweede? Lachend: “Leerkrachten zijn altijd een kiloetje of twee zwaarder na al die bezoeken.” Het is een grap met een serieuze ondertoon: investeren in contact geeft gewicht aan je relatie. “Het huisbezoek is de basis voor een goede relatie tussen de leerkracht, de ouder en het kind. Je snapt dat je samen werkt aan hetzelfde doel, namelijk dat het kind zo goed mogelijk leert, presteert en lekker in zijn vel zit.”

Betrokken ouders op school helpen je ook bij lessen die precair zijn, is de ervaring van Clout. “Lessen over seksualiteit kunnen een struikelblok zijn voor ouders uit andere culturen. Als je de ouders kent en weet wat de taboes zijn, laat je ze meedenken over deze lessen. Waarom is leren over seks belangrijk, hoe kunnen we homoseksualiteit wél behandelen? De lessen lopen minder snel uit op gedoe. Weet je hoeveel energie dat scheelt?” Met een goede ouderbetrokkenheid worden ook problemen thuis sneller getackeld. Clout: “Wij weten door onze persoonlijke relatie dat er in sommige gezinnen geen geld is voor ontbijt of dat de computer het niet doet. Je snapt daardoor ook waarom een

WERK MAKEN VAN OUDERBETROKKENHEID

- Leg zo snel mogelijk in het schooljaar contact met ouders bijvoorbeeld door middel van een startgesprek.
- Wees een gastheer of gastvrouw, sta altijd op het plein of bij de ingang en knoop gesprekken aan met ouders.
- Faciliteer je leerkrachten; hoe geven zij ouderbetrokkenheid goed vorm, hoe voer je een goed gesprek?
- Bij lastige gesprekken: help! Laat een leerkracht niet spartelen, schuif als directeur aan en doe het samen.
- Kies in een conflict met een ouder voor het belang van het kind. Zo blijf je altijd vanuit de juiste intentie werken en krijg je ouders en collega's vanzelf mee in het conflict.
- Speel in op je populatie. Wat goed werkt bij elke school is samen eten. Laat ouders samen met een kind een gerecht van huis meenemen, het zorgt ervoor dat alle ouders en kinderen zich thuis voelen.

“Door ouders te betrekken lopen lessen minder snel uit op gedoe”

Jos Clout, schooldirecteur

kind telkens logopedie mist.” Als je weet wat de problemen thuis zijn, kun je die samen proberen op te lossen. En dat doen ze op de school in Roermond zo concreet mogelijk, door taallessen aan ouders te geven bijvoorbeeld of een ontbijt in de klas te verzorgen. Maar de school kan ook hulp bieden als ouders een toeslag moeten aanvragen voor schoolgeld of de logopedist inseinen dat die het kind direct na schooltijd oppikt. Clout: “Omdat we weten wat er speelt en waarom, ervaren ouders die hulp als oprechte betrokkenheid.”

Op die manier kun je samen veel goeds voor je leerlingen betekenen. Maar ouderbetrokkenheid is niet alleen belangrijk als ouders worstelen met armoede of taalachterstand, ook op een witte school met veel hoogopgeleide ouders is het belangrijk, weet Scholten van de Jenapleinschool. “Ouders scheiden, een familielid wordt ernstig ziek of een ouder verliest zijn baan. Het zijn allemaal situaties die doorwerken in het hoofd van een leerling. Je moet het echt weten. Hoe korter de lijntjes met ouders zijn, hoe beter we als school kunnen helpen.”

Te betrokken ouders

Wat gebeurt er als ouderbetrokkenheid niet goed van de grond komt? De Vries: “Dan kun je elkaar behoorlijk frustreren. Bij een kind dat straf krijgt, staan dezelfde dag nog de ouders op de stoep om verhaal te halen. Ze voelen zich bedreigd, want deze ouders hebben niet het gevoel partner van de school te zijn en nemen het op voor hun kind. Logisch toch? Ook met het schooladvies in groep acht kan het verkeerd lopen als ouders in de jaren daarvoor niet zijn aangehaakt. Ze kunnen dan boos of teleurgesteld zijn.”

Betrokken ouders zijn dus een must. Maar wat als ze té betrokken zijn? De Vries: “Er is een klein deel van de ouders

dat flink over je grenzen gaat. Ook al is dit de minderheid, ze kosten bergen energie. Wat jammer is, stelt De Vries, is dat leerkrachten niet goed leren hoe ze met ouders moeten omgaan. “Uit een enquête bleek dat maar vier procent van de beginnende leraren zich goed voorbereid voelt op het contact met ouders. In de opleiding is dus nog wel wat winst te halen. Soms laat een leerkracht zich ook te snel ondersteboven praten. We mogen veel trotser zijn op ons vak. Als je duidelijker bent over wat je doet in je lessen en uitstraalt dat je het mooiste vak ter wereld hebt, zul je altijd respect ervaren.” En corona, heeft dat een wig geslagen in de relatie tussen school en ouders? Integendeel, zeggen alle betrokkenen. Scholten: “Ouders gaven ons complimenten: ‘Wat is lesgeven toch moeilijk.’” Clout: “Juist toen betaalde onze relatie met ouders zich uit. Ze waren echt blij als we zeiden: ‘Ik zie dat het lastig is, laat je kind maar naar school komen.’ Het liet opnieuw zien dat die relatie met ouders een fundament is voor goed onderwijs.” ←

Wil jij de relatie met ouders op jouw school verbeteren?

Peter de Vries, docent van de AVS Academie, leert je daar alles over tijdens de leergang *Ouderbetrokkenheid*. Op 13 februari gaat deze leergang van start. Aanmelden kan nú al via: avs.nl/academie.

